

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 4/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om mätning av virke

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 februari 2013 regeringens proposition med förslag till lag om mätning av virke (RP 192/2012 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överförstmästare Matti Heikurainen och äldre regeringssekreterare Maija Kaukonen, jord- och skogsbruksministeriet
- lagstiftningsråd Liisa Vanhala, justitieministeriet
- utvecklingschef Juha Laiho, Forststyrelsen
- ledande föredragande Mikko Korhonen, Suomen metsäkeskus
- äldre forskare Jari Lindblad, Skogsforskningsinstitutet
- skogsbruksexpert Johnny Sved, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio
- expert Anssi Kainulainen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter (MTK)

- kvalitetschef Jaana Järvinen, Mätteknikcentralen Mikes
- ombudsman Pauli Sibakov, Riitala samfällda skog
- regiondirektör Pauli Rintala, Skogsägarförbund Insjöfinland rf
- förhandlingschef Markku Varis, METO – Skogsbranschens Experter rf
- expert Matti Nuutila, Finsk Energiindustri rf
- skogsexpert Ville Manner, Maskinföretagarnas förbund rf
- direktör för skogsärenden Jouni Väkevä, Skogsindustri rf
- arbetsvillkorssekreterare Harri Häkkinen, Trä- och specialbranschernas förbund
- branschchef Tage Fredriksson, Bioenergia ry
- Marko Jaakkola, Finlands sågar rf
- terminalchef Timo Saarentaus, Metsä Group
- forskare Timo Melkas, Metsäteho Oy.

Dessutom har ett skriftligt utlåtande lämnats av
— Metsäalan Kuljetusyrittäjät ry.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att det stiftas en lag om mätning av virke. Lagstiftningen om mätning av virke omarbetas och uppdateras så att den stämmer överens med bl.a. lagen om mätinstrument. Mätning av energivird tas in i lagstiftningen som en ny verksamhetsform. Genom propositionen

tryggas den svagare partens ställning vid mätning av virke också i fortsättningen.

Enligt förslaget indelas de metoder som används vid mätning av virke i kategorier av mätmetoder som kan regleras på ett samordnat sätt. De instrumentspecifika bestämmelserna slopas. Den nuvarande myndighetsövervakningen som

sköts av de officiella mätarna kvarstår i huvudsak som i dag, men bestämmelserna om avgörande av meningsskiljaktigheter och rättsskydd förtydligas. Dessutom ges företag och utövare av storskalig entreprenadverksamhet möjlighet att på ett sätt som en rationell verksamhet förutsätter komma överens om vissa frågor som gäller

mätningen om mätningens tillförlitlighet annars kan säkerställas. Avvikande från tidigare beviljas de officiella mätarna och mättningsnämnden möjlighet att använda administrativa tvångsmedel.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 juli 2013.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Allmänt

Med mätning av virke avses mätning av volym, sortimentsuppdelning och kvalitet för oförädlat virke. Mätningen av virket är en väsentlig del av virkesanskaffningen. Mätningen sker för bestämningen av försäljningspris, arbetslön och entreprenadavgifter som betalas enligt virkesvolymen. Mätning behövs dessutom för olika styrnings- och övervakningsuppgifter som gäller virkesanskaffning, och numera allt oftare även vid styrningen av råvaruproduktionen. Mätning av virke innefattar förutom mätning av rundvirke även mätning av andra virkesslag, såsom flis och grenar. Även de virkesslag som används vid energiproduktion omfattas numera av mätverksamheten.

Utskottet påpekar att både då det gäller virkesanskaffningen och mätverksamheten har verksamhetsmiljön förändrats avsevärt under tiden från beredningen av den nuvarande virkesmätningens lagen i slutet av 1980-talet fram till i dag. Till exempel mekaniseringsgraden vid avverkning har stigit från 20 procent till över 90 procent. Energivedens betydelse har ökat under detta årtusende och den ökar fortfarande kraftigt samtidigt som nya avverknings- och mätmetoder har blivit mera allmänna. Under den tid nuvarande lag varit i kraft har också mätmetoderna och mätinstrumenten avsevärt förändrats. Virkesmätning med avverkningsmaskin har blivit den huvudsakliga metoden vid överlåtelsemätning åt skogsägarna och mätning vid fabriken har blivit mera allmän. Samtidigt har travmät-

ningen invid skogsbilvägar avsevärt minskat och rotmätningen helt upphört.

Utskottet fäster också uppmärksamhet vid att maskin- och bilföretagarna och deras förare spelar en central roll när det gäller produktionen av mätdata. Den företagarbaserade verksamheten har blivit en fast del av virkesanskaffningen och på så sätt även en del av mätverksamheten. När den gällande lagen trädde i kraft utfördes mätningen i skogen i huvudsak av särskilda rotmätningsgrupper eller då det gällde virkesupplag vid vägkanten av virkesanskaffningsorganisationernas anställda. I dag produceras mätresultatet i huvudsak som en del av den övriga operativa verksamheten, såsom vid mätning med avverkningsmaskin och kranvåg eller vid fabriksmätning. Den mest uppenbara förändringen då det gäller mätning i praktiken under den tid då den nuvarande virkesmätningens lagen har varit i kraft är teknifieringen av mätningen. Mätning av virke med avverkningsmaskin har blivit den klart dominerande metoden och mätningen sker i allt större omfattning på användningsplatsen genom mätning enligt fabriksmetoden. Antalet aktörer i mätverksamheten har samtidigt stigit avsevärt. I och med teknifieringen har också en stor grupp instrument- och programtillverkare kommit in på området för mätverksamhet.

Hänvisande till motiven i propositionen vill utskottet påpeka att den nuvarande rytmen inom virkesanskaffningen förutsätter att virkestransporten från upplag vid vägkanten påbörjas medan avverkningsmaskinen ännu pågår och således innan mätresultatet har fastställts. Detta tillvägagångssättet har avsevärt förändrat mätningens lagstiftningens möjlighet att fungera som den svagare

partens skydd på det ursprungliga sättet. Den officiella mätningen, aktörens rättsmedel, kan i dag användas endast begränsat genom förnyad mätning. I stället granskas numera tvistefallen ofta utgående från dokumenten.

Det är enligt utskottet av central vikt att lagen tryggar tillförlitligheten hos mätresultaten, mätmetoderna och de instrument som används vid mätning av oförädlat virke. Lagförslaget ska förbättra flexibiliteten i virkeshandeln, ytterligare öka förtroendet mellan parterna i mätningen och få de virkes- och entreprenadmarknader som står under utveckling att fungera bättre då det gäller samtliga virkesslag. Skyddet för den svagare parten, som tryggar enskilda skogsägares och arbetstagares rättsliga ställning, måste kvarstå i enlighet med nuvarande lag.

Utskottet konstaterar att det är enskilda skogsägare och andra motsvarande aktörer som gör flest virkesaffärer och står för merparten av handelsvolymen. Det viktigaste för skogsägarna är att de kan lita på att överlåtelsemätningen görs rätt och noggrant och att de i problemsituationer vid behov har tillgång till de lagfästa rättsmedel som fastställts specifikt för virkesmätning. Det samma gäller också andra parter i mätningen, såväl vid överlåtelse- och arbetsmätning som vid entreprenadmätning. I detta avseende innebär lagförslaget inga större förändringar, med undantag av att energived inkluderas i lagens tillämpningsområde, vilket behandlas nedan. De krav som nu ska ställas på mätningen är mera täckande och tydligare än tidigare och de stärker ytterligare förfaringssätten och ökar tillförlitligheten mellan de olika aktörerna inom virkeshandeln och virkesanskaffningen.

Energivedsmätningen och avtalsfriheten

Utskottet konstaterar att anskaffningen och avverkningen av energived, som står utanför tillämpningsområdet för virkesmätningsslagstiftningen, riktar sig till samma stämplingsposter och delar av stammar som gagnvirke, som hör till tillämpningsområdet för virkesmätningsslagen. I praktiken är det i dag inte alltid entydigt när och på vilken grund mätningen av träråvaran hör till lagens tillämpningsområde, då virkesan-

skaffningen gäller en träråvara vars användning ligger på gränsen mellan skogsindustrins och energiindustrins användningsområden. Utskottet instämmer med regeringen i att det är oändamålsenligt att samma delar av stammen mäts olika på basis av lagstiftning eller avtal beroende av hur varuslaget definieras eller i enlighet med slutanvändningen.

Det avtalsbaserade förfarandet för mätning av energivedssortimentet har stärkt sin ställning under de senaste åren och handeln med energived har blivit en del av den normala virkesanskaffningen och virkeshandeln. Med hänvisning till det som sagts ovan menar utskottet i likhet med propositionsmotiven att mätning av energived måste tas upp som en del av bestämmelserna om mätning av virke också därför att gränsen mellan gagnvirke och energived med tanke på användningsändamålet varierar beroende av olika marknadslägen. För energivedssortimentets del kan man dessutom se att mätningen teknifieras och blir en del av kunskapsbasen för lagerhanteringen och logistikstyrningen. Den mest anmärkningsvärda ändringen jämfört med nuvarande lag är därför förslaget om att energived tas med i lagens tillämpningsområde. Trots att de avtalsbaserade förfaranden som iakttagits vid mätning av energivirke i sig har visat sig vara fungerande, är det nödvändigt att inkludera energiveden i lagens tillämpningsområde för att förbättra den rättsliga ställningen för skogsägare och arbetstagare samt för att skapa likadana på lag baserade skyldigheter och rättigheter för samtliga aktörer.

Utskottet understryker att lagförslaget klarlägger samtliga parter ställning, eftersom lagstiftningen i fortsättningen kommer att omfatta allt oförädlat virke som ska mätas. Det har redan framgått att enligt gällande virkesmätningsslag ingår gagnvirke i lagens tillämpningsområde, men energived står utanför lagens tillämpningsområde och omfattas av ett avtalsbaserat förfarande. Utskottet framhåller ytterligare att om lagförslaget inte utvidgas till att omfatta även mätning av energived, så tillämpas lagen om mätinstrument (707/2011) på de instrument som används vid mätning av energived. Enhetligare

förutsättningar för mätningen har ur alla parter synvinkel sett en positiv och gynnsam inverkan på verksamhetsförutsättningarna på marknaden.

Trots att nuvarande mätningstagstiftning inte gör skillnad mellan parternas ställning i mätningen eller omfattningen av verksamheten, menar utskottet att nuvarande virkesmätningstag ändå i hög grad utgår från de behov som gäller enskilda personers virkesaffärer. I synnerhet i affärer inom koncerner, men ofta även i virkesaffärer mellan företag, har man ansett det viktigt att kunna avtala också om mätningen och att detta hör till principerna för fri handel. Dessutom har avtalsfriheten ansetts svara mot virkesanskaffningens och trävaruhandelns krav på effektivitet och mot de föränderliga mätningstagen. Av propositionen framgår att enligt nuvarande tolkning av mätningstagstiftningen kan företagen avtala om att använda någon annan än en fastställd mätmetod, om det inte är fråga om en mätning som avses i virkesmätningstagen. Då kan aktörens rättsmedel, däribland avgörande av meningsskiljaktigheter om mätningen genom en officiell mätning, inte heller användas. Definitionen och betydelsen av avtalsfrihet har inte alltid ansetts vara helt klar.

Utskottet påpekar att drivningsmetoderna utvecklas hela tiden och mätmetoderna för virke utvecklas som en del av hanteringen av en kostnadseffektiv leveranskedja för råvirke. För att möjliggöra rationella mätmetoder ger lagförslaget företagen och den storskaliga entreprenadmätningstagen fortsatt möjlighet att avtala om vissa frågor som hänför sig till mätningen på ett sätt som är ändamålsenligt med tanke på aktörerna. Utskottet understryker dock att lagförslaget krymper avtalsfriheten mellan företag något då det gäller mätning av gagnvirke, då de tidigare flertydiga bytena av virke och leveransköpen mellan företag entydigt har tagits med i lagens tillämpningsområde. Då tillämpningsområdet utvidgas ersätts den avtalsfrihet som iakttas vid nuvarande mätning av energived med den begränsade avtalsfrihet som fastställs i lagen. Det är ytterst viktigt att det görs en utvärdering av den begränsade avtalsfriheten för överlåtelsemätning mellan företag och storskalig en-

treprenadverksamhet. Avtalsfriheten får inte leda till metoder och rutiner som försvagar tillförlitligheten hos och insynen i mätningarna.

Särskilda frågor

Utskottet påpekar att sågspån, som är en förädlad produkt, inte omfattas av tillämpningsområdet för den föreslagna lagen, som alltså gäller oförädlad virke. Här skiljer sig förslaget från gällande virkesmätningstag. Enligt propositionsmotiven har det ansetts nödvändigt att inte ta in sågspån i lagens tillämpningsområde på grund av sågspånets karaktär av förädlad vara, dess många användningsobjekt och för att begränsa antalet platser för fabriksmätning som förutsätter anmälningsplikt och övervakning och för att få en klarare struktur i virkesmätningstagen.

I dag tillämpas virkesmätningstagen (364/1991) på sågspånsparter på över 20 kubikmeter löst mått, enligt 1 § 1 mom. i den lagen. Trots att användningen av sågspån i cellulosaframställningen har minskat, är försäljningen av sågspån fortfarande av stor betydelse för sågverkens ekonomi. Utskottet menar att osäkerheten inom branschen minskar om sågspånet mäts på det sätt som anges i lagen och om verksamheten kontrolleras av myndigheterna. Det är i detta sammanhang dock inte nödvändigt att utöka lagens tillämpningsområde till mindre sågspånsparter än i dag. Utskottet föreslår därför senare i detta betänkande att de gällande bestämmelserna om sågspån tas in i den nya lagen.

Utskottet fäster uppmärksamhet vid 23 § 2 mom. i lagförslaget, där det bestäms att en part i mätningen på begäran ska ge den andra parten inte bara mätresultatet utan även de uppgifter utifrån vilka mätresultatet kan beräknas. Det innebär att lagförslagens tillämpningsområde begränsar sig till mätning av kvantiteten. Enligt 2 § 1 mom. i lagförslaget beaktas kvaliteten endast "om kvaliteten används som fördelningsgrund för till värdet olika sortiment av oförädlad virke". Denna avgränsning av tillämpningsområdet följer den gällande lagen. Lagen tillämpas alltså endast på uppdelning mellan stockvirke och fiber, men inte på uppdelning av olika timmerbi-

tar inom ett stocksortiment som har ett visst pris. I det senare fallet avgörs frågan genom avtal. Det måste dessutom påpekas att om målet vore att säkerställa att avtalen inom virkeshandeln fullföljs, måste myndigheterna få helt andra resurser än de har i dag. Stammen apteras enligt prismatriser som fastställts av köparen i ett avtalsförhållande mellan köparen och avverkaren. Parterna ska avtala om kontrollen av apteringen. Utskottet konstaterar att uppgifterna måste överlåtas i sådan utsträckning att man utifrån dem kan avgöra om mätningen gjorts i enlighet med virkesavtalet.

Enligt 46 § 1 mom. i lagförslaget ska en part kunna överklaga den officiella mätarens beslut genom besvär hos mättningsnämnden. Det har, på grund av frågornas särskilda karaktär, enligt propositionen inte ansetts motiverat att kräva att ett omprövningsförfarande enligt 7a kap. i förvaltningslagen (434/2003) ska tillämpas på behandlingen av frågor som rör virkesmätning. Omprövningsförfarandet har i allmänhet ansetts lämpa sig för kategorier av frågor som sinsemellan påminner om varandra och avgörs rutinartat och där motiveringarna ofta är kortfattade och baserar sig på ett underlag av etablerad rättspraxis.

De ärenden som behandlas i mättningsnämnden är enligt uppgift specialfall, där tvistefrågorna ofta är invecklade och olika fall sällan kan jämföras med varandra. Frågorna behandlas detaljerat och grundligt i mättningsnämnden. Besluten innefattar en utförlig motivering. Enligt uppgift får virkesmättningsnämnden mycket sällan ärenden för behandling, ibland inte ens ett ärende per år, och besvärstiden till nämnden är relativt kort, 14 dagar. Det bör vidare påpekas att i jämförelse med den gällande lagen preciserar lagförslaget bland annat att de officiella mätarna och mättningsnämnden i huvudsak arbetar utifrån de allmänna förvaltningslagarna. Utskottet understryker också att förfarandet med en mättningsnämnd motiveras av att det är en snabb metod och av att de frågor som behandlas kräver specialkompetens.

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande ändringar.

Detaljmotivering

4 §. Definitioner. I dag tillämpas virkesmättningslagen (634/1991) på sågspånspartier på över 20 kubikmeter löst mått, enligt 1 § 1 mom. i den lagen. På de grunder som anförs i de allmänna motiven föreslår utskottet att en bestämmelse med samma innehåll tas in i 1 punkten i paragrafen.

8 §. Virkesmättningsnämnden. Enligt propositionen ska jord- och skogsbruksministeriet tillsätta en mättningsnämnd för en treårsperiod efter att ha hört virkesmättningsdelegationen. Utskottet menar att mättningsnämnden kan utnyttja de sakkunniga bättre om mandatperioden är längre. Därför föreslår utskottet att mandatperioden ändras till fyra år.

15 §. Krav på mätmetoder och mätinstrument. Sakkunniga har påpekat att det inte framgår klart vad som i den finska språkdräkten avses med ordet "jäljitettävissä" i sista meningen i 2 mom. ("spårbara" i den svenska språkdräkten). Termen definieras inte i lagförslaget och betydelsen framgår inte heller av lagmotiven. Enligt uppgift till utskottet har avsikten varit att uttrycka att mätresultaten ska kunna spåras ("mittaustuloksen on oltava jäljitettävä"), varvid man avsett metrologisk spårbarhet. Utskottet föreslår därför en precisering av ordalydelsen i meningen.

17 §. Säkerställande av tillförlitligheten hos en mätning. I första meningen i paragrafens 2 mom. sägs att de mätresultat som är föremål för egenkontroll och extern kontroll ska sparas i minst ett år efter delfåendet. Vid egenkontroll och extern kontroll kontrolleras enligt uppgift grundmätningens resultat genom mätning av kontrollpartier. Resultaten från dessa kontroller delges inte automatiskt någon. Det är följaktligen nödvändigt att förtydliga bestämmelsen så att det inte

uppstår någon oklarhet om vilka mätresultat som ska arkiveras. Utskottet föreslår därför att orden "De mätresultat" ändras till "Resultatet från kontrollen av de mätresultat". Ordet "delfåendet" i slutet av meningen föreslås bli ändrat till "kontrollen".

Av det föreslagna 2 mom. framgår att de mätresultat som är föremål för egenkontroll och extern kontroll ska sparas i minst ett år. I samband med övervakningen av fabriksmätning har enligt utredning kontrollbesök gjorts ungefär en gång per år på varje plats där fabriksmätning utförs. När lagen om mätning av virke träder i kraft kommer antalet platser för fabriksmätning att öka, medan antalet anställda som utför myndighetsuppgifterna förblir oförändrat. Det kan leda till att intervallen mellan kontrollbesöken förändras. Det har ansetts nödvändigt att mätresultaten arkiveras i minst två års tid för att göra det möjligt att kontrollera i synnerhet egenkontrollen för en längre tidsperiod. Utskottet föreslår därför att tidsangivelsen ändras i första meningen i 2 mom.

25 §. Justering av mätresultatet vid entreprenadmätning. I 3 mom. i lagförslaget finns en hänvisning till 1 mom. i paragrafen. Enligt uppgift har avsikten dock varit att hänvisa till såväl 1 som 2 mom. Utskottet föreslår därför att 3 mom. även förses med en hänvisning till 2 mom.

35 §. Inspektionsmätning. I 2 mom. andra meningen i den föreslagna paragrafen sägs följande: Om fabriksmätaren vid en inspektionsmätning inte kan framlägga alla dokument som den officiella mätaren begär, ska dokumenten sändas utan dröjsmål efter inspektionsmätningen. Sakkunniga har påpekat att ordalydelsen i denna bestämmelse kan ge upphov till oklarhet om vad som avses med inspektionsmätning och vilka element som ingår i den. Bestämmelsen i lagförslaget kan leda till den felaktiga slutsatsen att dokumenten på ett eller annat sätt ska sändas efter den helhet som inspektionsmätningen utgör. Genomgången och bedömningen av dokumenten utgör dock en del av inspektionsmätningen,

och när denna del utförts kan inspektionsmätningen avslutas. Utskottet föreslår därför att orden "efter inspektionsmätningen" i andra meningen i momentet stryks.

38 §. Delgivning och arkivering av protokoll över inspektionsmätningar. Utskottet konstaterar att inspektionsmätning enligt 4 § 7 punkten i lagförslaget avser kontroll som förrättas av en officiell mätare på eget initiativ eller på begäran av en fabriksmätare och som hänför sig till ett mätinstrument, en mätmetod eller ett förfarande som används vid fabriksmätningen. En del av denna inspektion utgörs av att göra upp ett protokoll efter att den officiella mätaren gjort ett inspektionsbesök på platsen. Därför kan ordalydelsen "inom sju dagar efter inspektionsmätningen" i 1 mom. i paragrafen missuppfattas som att uppgörandet av protokollet inte utgör en del av inspektionsmätningen. Utskottet menar därför att det på denna punkt krävs en specificering enligt vilken inspektionsbesöket utgör den tidpunkt från och med vilken protokollet ska göras upp. Om dokument sänds till den officiella mätaren efter inspektionsbesöket, börjar tidsfristen på sju dagar löpa efter det att dessa kompletterande dokument har sänts. Utskottet föreslår att momentet ändras på denna punkt.

61 §. Ikraftträdande. Utskottet föreslår att paragrafen får ett nytt 2 mom. enligt vilket åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

63 §. Författningar som fortsätter att gälla. Utskottet konstaterar att den förordning som ska ges med stöd av lagförslaget har beretts samtidigt som den nu aktuella propositionen. Den arbetsgrupp som berett ärendet har enligt uppgift kommit så långt att jord- och skogsbruksministeriet föreskrift om den kvalitetskollektivmetoden som nämns i 63 § i lagförslaget inte längre behöver hållas i kraft. Utskottet föreslår därför att omnämnandet av föreskriften stryks ur paragrafen.

64 §. Övergångsbestämmelser. I 2 mom. i paragrafen bestäms om en övergångstid för leverans-

avtal för energivirke. Utskottet menar att det behövs en övergångsbestämmelse också för de mottagande institutionerna, så att de hinner uppdatera sina mättningsfunktioner enligt den nivå som den nya lagen fastställer för fabriksmätning. Utskottet föreslår att det i 1 mom. infogas att till den del det gäller mätning av virkesslag som avses i 4 § 1 mom. i lagen och som används i energiproduktion, ska bestämmelserna i denna lag tillämpas från och med den 1 januari 2014.

Den i lagförslaget nämnda virkesmättningsdelegationen ska höras innan jord- och skogsbruksministeriet utfärdar förordningar (30, 35 och 37 §) och innan Skogsforskningsinstitutet med-

delar föreskrifter (14 §). Avsikten är att författningar på förordningsnivå och en föreskrift ska träda i kraft samtidigt som lagförslaget. För att de förvaltningsåtgärder som lagförslaget förutsätter ska kunna vidtas innan de avsedda författningarna och föreskriften ges, föreslår utskottet att det till övergångsbestämmelserna fogas ett nytt 5 mom.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

Lag

om mätning av virke

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1—3 §
(Som i RP)

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *oförädlat trävirke* virkessortiment som framställts av stamvirke, bark, kvistar, stubbar och rötter genom kapning, flisning, krossning eller på något annat motsvarande sätt och som inte har förädlats till ett annat virkessortiment genom sågning, svarvning eller mekaniskt eller genom kemisk behandling eller på något annat motsvarande sätt, samt industriflis och sågspånspartier som uppgår till över 20 kubikmeter löst mått,

(2—20 punkten som i RP)

2 kap.

Organisationer och myndigheter inom virkesmätningen

5—7 §
(Som i RP)

8 §

Virkesmättningsnämnden

Virkesmättningsnämnden, nedan *mättningsnämnden*, är första besvärinstans i ärenden som gäller virkesmätning och behandlar dessutom ärenden som med stöd av denna lag överförs till nämnden. Jord- och skogsbruksministeriet tillsätter mättningsnämnden för en *period på fyra år* efter att ha hört virkesmättningsdelegationen.

9—12 §
(Som i RP)

3 kap.

Kategorier av mätmetoder samt mätmetoder och mätinstrument

13 och 14 §
(Som i RP)

15 §

Krav på mätmetoder och mätinstrument

(1 mom. som i RP)

Mätmetoderna och mätinstrumenten ska ge mätresultat som grundar sig på enheter enligt det internationella enhetssystemet. Bestämmelser om måttenheter finns i lagen om måttenheter och mätnormalsystem (1156/1993). Mätresultaten ska vara *metrologiskt* spårbara.

(3 mom. som i RP)

16 §
(Som i RP)

17 §

Säkerställande av tillförlitligheten hos en mätning

(1 mom. som i RP)

Resultaten från kontrollen av de mätresultat som är föremål för egenkontroll och extern kontroll ska sparas i minst två år efter kontrollen. Parterna i en mätning har rätt att bekanta sig med mättingsförfarandet och resultatet av de kontroller som har betydelse för mätresultatet för det virkesparti som ska mätas, samt rätt att delta i kontrollerna enligt överenskommelse.

(3—5 mom. som i RP)

18 och 19 §
(Som i RP)

4 kap.

Mätning av virke

20—24 §
(Som i RP)

25 §

Justering av mätresultatet vid entreprenadmätning

(1 och 2 mom. som i RP)

Om den virkeskvantitet som avses i 1 eller 2 mom. även ligger till grund för betalning av lön eller annan ersättning till en tredje part, får ett avdrag (*utesl.*) inte göras från mätresultatet när lönen eller ersättningen till en tredje part bestäms.

26 §
(Som i RP)

5 kap.

Officiell mätning

27—33 §
(Som i RP)

6 kap.

Inspektionsmätning av en fabriksmätning

34 §
(Som i RP)

35 §

Inspektionsmätning

(1 mom. som i RP)

Inspektionsmätningen ska förrättas så, att fabriksmätningen inte störs i onödan. Om fabriksmätaren vid en inspektionsmätning inte kan framlägga alla dokument som den officiella mätaren begär, ska dokumenten sändas utan dröjsmål (*utesl.*). En inspektionsmätning kan vid be-

hov förrättas utan att fabriksmätaren informeras på förhand.

(3 mom. som i RP)

36 och 37 §
(Som i RP)

38 §

Delgivning och arkivering av protokoll över inspektionsmätningar

En officiell mätare ska skicka en kopia av protokollet över en inspektionsmätning till fabriksmätaren inom sju dagar efter *inspektionsbesöket* eller efter det att den officiella mätaren har mottagit de dokument som avses i 35 § 2 mom.

(2 och 3 mom. som i RP)

39 §
(Som i RP)

7 kap.

Administrativa tvångsmedel, förbud och påföljder

40—45 §
(Som i RP)

8 kap.

Ändringssökande och vissa förfaranden

46—51 §
(Som i RP)

9 kap.

Avgifter

52—55 §
(Som i RP)

10 kap.

Särskilda bestämmelser

56—60 §
(Som i RP)

11 kap.

Ikraftträdande

61 §

Ikraftträdande

(1 mom. som i RP)

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft. (Nytt 2 mom.)

62 §
(Som i RP)

63 §

Författningar som fortsätter att gälla

Bestämmelsen i 2 § 4 mom. i jord och skogsbruksministeriets förordning om mätning av volymen hos virke som upparbetas med avverkningsmaskin med hjälp av maskinens mätton (284/2006) fortsätter att gälla till och med den 31 december 2016 i fråga om mätton på de avverkningsmaskiner som avses där (*utesl.*).

64 §

Övergångsbestämmelser

(1 mom. som i RP)

I fråga om mätning av virkessortiment som avses i 4 § 1 mom. och som används i energiproduktion ska bestämmelserna i denna lag tillämpas från och med den 1 januari 2014. På leveransavtal för energivirke som gäller när denna lag träder i kraft och på mätning av virke enligt sådana avtal tillämpas denna lag dock från och med den 1 juli 2014.

(3 och 4 mom. som i RP)

Den virkesmättningsdelegation som avses i den virkesmättningslag som upphävs ska sköta de uppgifter som åligger den virkesmättningsdelegation som avses i 7 § i denna lag fram till dess att en delegation enligt denna lag har tillsatts. Delegationen kan ge sådana utlåtanden som avses i denna lag innan lagen träder i kraft. (Nytt 5 mom.)

Helsingfors den 14 maj 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Lauri Heikkilä /saf
medl. Heikki Autto /saml
Markku Eestilä /saml
Anne Kalmari /cent
Pirkko Mattila /saf

Kari Rajamäki /sd
Janne Sankelo /saml
Arto Satonen /saml
Katja Taimela /sd
Tytti Tuppurainen /sd
ers. Lasse Männistö /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.

RESERVATION

Motivering

Lagen om mätning av virke syftar också enligt propositionstexten till att förbättra skyddet för den svagare parten. Detta uppnås också i övervägande grad. Det finns dock risk för att lagen kan tolkas som att den rentav försvagar skyddet jämfört med nuläget. Lagen beaktar mätning av kvaliteten till exempel "om kvaliteten används som fördelningsgrund för till värdet olika sortiment av oförädlad virke". Denna avgränsning av tillämpningsområdet följer den gällande lagen och har noga övervägts. Lagen tillämpas alltså på separering av till exempel stockvirke och fiber. Lagen förutsätter att en part på begäran ska få uppgifter som behövs för kontrollen av hur avtalets punkter om aptering har utfallit. Parterna kan visserligen avtala om kontrollen av apteringen, precis som de gjort hittills. Även om virkesköparna i huvudsak agerar öppet har det förekommit problem också i det nuvarande förfarandet. Virkesköparna skickar inte eller vill inte alltid skicka grunderna för mätuppgifterna ens på begäran utan hänvisar till skyddet för företags-hemligheter. Situationen kan jämföras med att en löntagares lön består av ett flertal poster av varierande värde, men att lönegrunderna inte skulle anges på lönespecifikationen med mindre än att löntagaren för väsen om saken, eftersom

arbetsgivaren menar att det är fråga om företags-hemligheter. Det är inget insynsvänligt koncept.

Vi anser därför att uppgifterna måste överlämnas i sådan utsträckning att man utifrån dem kan avgöra om avverkningen och drivningen gjorts i enlighet med virkesavtalet. Detta förfarande följer den gällande lagstiftningen. Samtidigt menar vi att jord- och skogsbruksministeriets föreskrift om kvalitetskollektivmetoden fortsatt måste hållas i kraft, eftersom den säkerställer att det nuvarande mätsystemet som omfattar också kvaliteten fungerar också i fortsättningen, oberoende av innehållet i förordningen.

Förslag

Vi föreslår

*att lagförslaget godkänns enligt betänkandet men 63 § med följande ändringar (**Reservationens ändringsförslag**).*

Reservationens ändringsförslag

63 §

Författningar som fortsätter att gälla

(Som i RP)

Helsingfors den 14 maj 2013

Anne Kalmari /cent
Jari Leppä /cent

Lauri Heikkilä /saf
Pirkko Mattila /saf